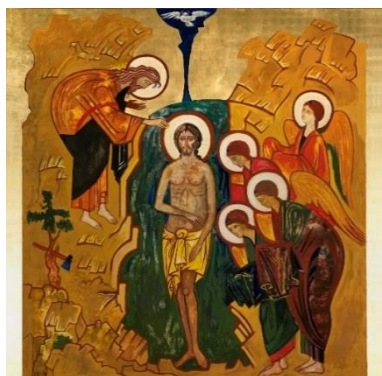

Ježíš – muž modlitby (z katecheze papeže Františka)

V průběhu roku 2020, tak málo podobném všemu, co jsme doposud znali, se papež František ve svém cyklu katechezí zaměřil na téma **modlitby**. My, mladí, zajisté nemálo uvažujeme o své perspektivě, o vyhlídkách, které máme do budoucnosti blízké i vzdálenější. Načas značně omezené možnosti (od studia přes cestování až třeba po zajištění rodiny) nás mohou i skličovat a přivádět k myšlenkám, jaký vlastně bude život v našem povolání, až se je budeme snažit naplnit. Můžeme se nechat povzbudit papežem Františkem,

který nám do tohoto nového roku 2021 přeje **naději** – naději navzdory všemu, co se jeví. Osvojujeme si trpělivě jeho slova o modlitbě – starý i nový recept na životní zakotvení a hluboký pokoj v srdci pro cokoli, čemu je potřeba čelit.

Přistupujeme k **Ježíši, který se modlí**. Svoje veřejné poslání zahájil křtem v řece Jordán. Této události evangelisté svorně přikládají zásadní důležitost. Vyprávějí o tom, jak byl veškerý lid usebrán v modlitbě, a upřesňují, že zřejmým znakem tohoto shromáždění bylo pokání (srv. *Mk 1,5; Mt 3,8*). Lid přicházel k Janovi, aby přijal křest na odpuštění hříchů, což je výraz kajícího obrácení.

První Ježíšův veřejný čin je tedy účast na sborové modlitbě, kající modlitbě lidu, přicházejícího ke křtu, kde se všichni považují za hříšníky. Proto Jan Křtitel namítá: „Já bych měl být pokřten od tebe, a ty přicházíš ke mně?“ (*Mt 3,14*) Křtitel chápe, kým Ježíš je. Ježíš však trvá na svém, protože plní Otcovu vůli (srv. *Mt 3,15*). Koná úkon solidarity s naší lidskou situací. Modlí se s hříšným Božím lidem. Zapamatujme si, že Ježíš je Spravedlivý, nikoli hříšník. Chtěl však sestoupit až k nám, hříšníkům, a modlí se s námi. A modlíme-li se k němu, modlí se s námi. Ježíš je s námi, protože je v nebi a modlí se za nás. Ježíš se za nás modlí neustále. Nikdy se nemodlíme sami, vždycky se modlíme s Ježíšem. Nezůstává na opačném břehu řeky – jako by říkal: „Já jsem spravedlivý a vy hříšníci“ – aby zvýraznil svoji odlišnost a distanci od neposlušného lidu, nýbrž vstupuje do téže očištné vody. Počíná si, jako by byl hříšníkem. A v tom je velikost Boha, který poslal svého Syna, zřekl se sám sebe a ukázal se jako nějaký hříšník.

Ježíš není a nemůže být vzdáleným Bohem. Vtělení to zjevilo plným a lidsky nemyslitelným způsobem. Ježíš svoje poslání zahájil tím, že se postavil do čela kajícího se lidu, aby vytvořil průchod, k jehož projití máme my všichni po Něm sebrat odvahu. Je to těžké, ale on razí cestu. Katechismus katolické církve

vysvětluje, že toto je **novost plnosti času**, a praví: „Zde se začíná zjevovat novost modlitby v plnosti času: dětinná modlitba, kterou Otec očekával od svých dětí, začíná být konečně prožívána samým jednorozeným Synem v jeho lidství, s lidmi a pro lidi.“ (KKC, 2599) Ježíš se modlí s námi. Chovejme to v mysli i v srdci: Ježíš se modlí s námi.

V onen den je tedy na březích Jordánu celé lidstvo s touhami svých nevyslovených proseb. Je to především lid hříšníků, kteří měli za to, že nemohou být Bohem milováni, neodvažovali se překročit prahy chrámu, nemodlili se, protože se toho necítili hodni. Ježíš přišel pro všechny, i pro ně, a začíná právě sjednocením s nimi a v jejich čele.

Zvláště Lukášovo evangelium poukazuje na klima modlitby, ve kterém probíhal Ježíšův křest: „Když se všechen lid dával pokřtít a když byl pokřtěn i Ježíš a modlil se, otevřelo se nebe.“ (Lk 3,21) Modlitbou Ježíš otevírá nebeskou bránu a touto průrvou sestupuje Duch Svátý. A shůry provolává hlas úžasnou pravdu: „Ty jsi můj milovaný Syn, v tobě mám zalíbení.“ (Lk 3,22) Tato jednoduchá věta obsahuje nesmírný poklad: dává nám tušit něco z Ježíšova tajemství a z jeho Srdce, neustále obráceného k Otci. Ve víru života a světa, který se přiznává, aby jej odsoudil; i v těch nejtvrdějších a nejtristnějších prožitcích, které bude muset snést; i tehdy, až nebude mít, kde složit hlavu (srv. Mt 8,20), i tehdy, až se kolem něho rozpoutá nenávist a pronásledování, Ježíš nikdy není bez útočiště a bez příbytku: přebývá věčně v Otci. V tom je jedinečná velikost Ježíšovy modlitby: Duch Svátý na něj sestoupil a Otcův hlas osvědčuje, že miluje jeho, Syna, ve kterém se plně zračí.

Tato Ježíšova modlitba, která je naprosto osobní u břehů Jordánu a bude takovou po celý jeho pozemský život, se o Velikonocích skrze milost stane modlitbou všech pokřtěných v Krista. On nám daroval tento dar a vybízí nás modlit se tak, jak se modlil on. Pokud se proto někdy při večerní modlitbě cítíme zemdleni a prázdní a zdá se nám, že život je zcela nesmyslný, v té chvíli je třeba úpěnlivě prosit, aby se Ježíšova modlitba stala také naší modlitbou. „Já se dnes nedokážu modlit, nevím, co si počít, necítím se hoden, hodna...“ V té chvíli, Ježíši, ať je tvoje modlitba mojí. A svěřit se jeho modlitbě za nás. On je v té chvíli před Otcem a přimlouvá se za nás, ukazuje Otci svoje rány utrpené za nás. Mějme tuto velkou důvěru. Pak, budeme-li mít tuto důvěru, znovu uslyšíme z nebe hlas, silnější než ten, který stoupá z hloubi nás samotných, uslyšíme, jak něžně šeptá: „Ty jsi Bohem milovaný, ty jsi syn, ty jsi radost nebeského Otce.“ Právě kvůli nám a pro každého z nás zní Otcova slova, i kdybychom byli odmítnuti všemi jako ti nejhorší hříšníci. Ježíš nesestoupil do vod Jordánu kvůli sobě, nýbrž pro nás všechny. Veškerý Boží lid se přicházel k Jordánu modlit, prosit o odpuštění a o křest obrácení. A jak praví jeden teolog, přicházel „s obnaženou duší a bos“. Pokorně. Modlitba totiž vyžaduje pokoru. Otevřel nebesa jako Mojžíš, který zjednal průchod Rudým mořem, abychom všichni mohli projít za ním. Ježíš nám daroval svoji vlastní modlitbu, která je dialogem jeho lásky s Otcem. Daroval nám ji jako zárodek Trojice, která se chce uchytit v našem srdci. Přijměme ji. Přijměme tento dar, dar společné modlitby s ním. A nepochybíme.

Tajemství modlitby (z katecheze papeže Františka)

Modlitba je dech víry a její nejvlastnější výraz. Jako zvolání stoupající ze srdce toho, kdo věří a svěruje se Bohu. Připomeňme si příběh o Bartimaiovi, postavě z evangelia (srv. *Mk 10, 42–52*), která – přiznám se – je mi ze všech nejsympatičtější. Byl slepý, seděl a žebral u cesty na okraji svého města, Jericha. Není bezejmennou osobou, má

obličej a jméno: Bartimaios, to znamená „syn Timaův“. Jednoho dne slyšel, že půjde kolem Ježíš. Jericho bylo vsutku křižovatkou lidí, kteří jím neustále procházeli, buď poutníků, či obchodníků. Bartiamios se tedy usadil a učinil vše, co mohl, aby se setkal s Ježíšem. Spousta lidí si přála totéž. Vzpomeňme Zachea, který vylezl na strom, a mnoho dalších, kteří chtěli spatřit Ježíše.

Tento muž se v evangeliích prezentuje křikem svého hlasu. Nevidí, neví, zda se Ježíš nachází blízko, či daleko, ale poznává to podle zástupu, který se rozrůstá a blíží. On je však naprosto sám, nikdo se o něho nestará. A co učiní Bartimaios? Volá a křičí. Užívá jedinou zbraň, kterou má, totiž hlas. Zvolá: „Synu Davidův, Ježíši, smiluj se nade mnou!“ (*Mk 10, 47*) A tak volá pořád.

Jeho opakované výkřiky vadí, působí nevychovaně, takže jej mnozí okřikují, aby zmlknul: „Chovej se způsobně. Nech toho!“ Bartimaios však nemlčí, ba dokonce křičí ještě víc: „Synu Davidův, Ježíši, smiluj se nade mnou!“ **Je to krásná zarputilost těch, kteří hledají milost a tlučou na dveře, na Boží Srdce.** On tluče svým křikem. Výraz „Synu Davidův“ je velice příznačný. Označuje Mesiáše, vyznává Mesiáše. Je to vyznání víry, vycházející z úst muže všemi opovrženého.

A Ježíš jeho křiku naslouchá. Bartimaiova modlitba se dotýká jeho Srdce, Božího Srdce, a otevírá mu dveře spásy. Ježíš si jej nechá zavolat. On tedy vstane a ti, kteří mu před chvílí říkali, ať zmlkne, jej nyní přivádějí k Mistrovi. Ježíš s ním rozmlouvá a žádá, aby vyjádřil svoje přání. Toto je důležité! Tehdy se křik stává prosbou: „Mistře, ať vidím!“ (*Mk 10, 51*)

Ježíš mu řekne: „Jdi, tvá víra tě zachránila.“ (*Mk 10, 52*) Rozpoznává v bezbranném a opovrhovaném ubožákovi veškerou moc jeho víry, přitahující Boží smilování a moc. Víra jsou dvě pozvednuté ruce a hlas, který voláním prosí o dar spásy. Katechismus říká: „Pokora je základem modlitby.“ (KKC, 2559) Modlitba se rodí ze země, latinsky *humus*, odkud pochází slovo *humilis* – pokorný. Pochází z naší nedostatečnosti, z naší žízňě po Bohu (srv. KKC, 2560–2561).

Víra, jak jsme viděli u Bartimaia, je voláním. Nevíra toto volání dusí. Lidé, kteří ho okřikovali, aby mlčel, nebyli věřící. Víra je protest proti strádání, jehož důvod

neznáme. Nevíra se spokojuje se situací, do níž jsme upadli. Víra je naděje, že budeme spaseni. Nevíra je uvykání zlu, které nás tísní.

Bartimaios je vytrvalý muž. Měl kolem sebe lidi, kteří mu vysvětlovali, že volání je zbytečné a pokřikování zůstane bez odpovědi, protože ruší a je třeba s tím přestat. On však nezůstal zticha. A nakonec dosáhl, čeho si přál. V srdci člověka je hlas, který je silnější než jakákoli opačná argumentace. Všichni máme tento hlas v sobě. Hlas, který se ozývá spontánně, bez něčího rozkazu. Hlas, který se ptá po smyslu naší pozemské pouti, zejména nacházíme-li se v temnotě: „Ježíši, smiluj se nade mnou.“ **Krásná je tato modlitba.**

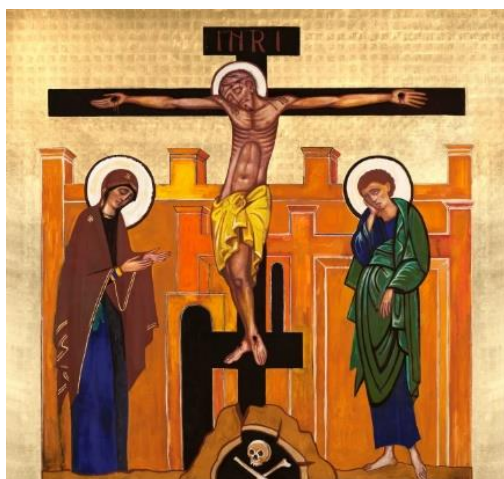
Nejsou snad tato slova vepsána do veškerého stvoření? Všechno vzývá a prosí, aby tajemství smilování dosáhlo svého definitivního naplnění. Nemodlí se jenom křesťané. Ti pouze sdílejí prosebné volání se všemi ostatními muži a ženami. Tento horizont lze však ještě rozšířit. Pavel říká, že „celé tvorstvo zároveň sténá.“ (Řím 8,22) Umělci často interpretují toto tiché volání tvorstva, které dřímá v každém tvorů a vyjevuje se zejména v srdci člověka, protože „člověk je Boží žebřák“ (KKC, 2559). **To je nádherná definice člověka: Boží žebřák.**

Březen 2021

Modlitba křesťana (z katecheze papeže Františka)

Modlitba patří všem, tedy lidem každého náboženského vyznání a pravděpodobně i těm, kteří nevyznávají žádné. Modlitba se rodí ve skrytu nás samotných, v onom vnitřním místě, které duchovní autoři často nazývají *srdce*. Modlitba v nás tedy není něčím periferním, naší druhotnou a marginální schopností, nýbrž nejintimnějším tajemstvím nás samotných. Toto tajemství se modlí. Modlí se emoce, ale nelze říci, že modlitbou jsou jenom emoce. Modlí se inteligence, ale modlitbou není jen intelektuální úkon. Modlí se tělo, ale s Bohem

je možné mluvit i v plné invaliditě. Modlí se tedy celý člověk, pokud se modlí jeho *srdce*. Modlitba je rozlet, zvolání, jež nás přesahuje; rodí se v našem nitru a vyklání, protože teskní po setkání. Toto je třeba zdůraznit: stesk po setkání. Tato nostalgie je víc než potřebou, více než nezbytností, je cestou, steskem po setkání. Modlitba je hlas tápajícího „já“, snažícího se dopátrat jednoho „Ty“. Toto setkání mezi „já“ a „Ty“ nelze uskutečnit na počítačích. Je to lidské setkání, a nezřídka tápání s cílem nalézt „Ty“, hledané mým „já“.

Křesťanská modlitba se však rodí ze zjevení: „Ty“ nezůstalo zahaleno tajemstvím, nýbrž navázalo s námi vztah. Křesťanství je náboženství, které nepřetržitě slaví Boží „zjevení“, tedy epifanii. První svátky liturgického roku slaví tohoto Boha, který nezůstává skryt, nýbrž nabízí lidem svoje přátelství. Bůh zjevuje svoji slávu chudobou v Betlémě, rozjímáním mudrců, křtem v Jordánu, zázrakem na svatbě v Káně. Velkolepý Prolog Janova evangelia končí tímto shrnutím: „Boha nikdo nikdy neviděl. Jednorozený Bůh, který spočívá v náruči Otcově, ten o něm podal zprávu.“ (Jan 1,18) Ježíš nám zjevil Boha.

Křesťan navazuje modlitbou vztah k Bohu, který má laskavou tvář a nechce nahánět lidem strach. Toto je první charakteristika křesťanské modlitby. Odedávna byli lidé zvyklí přistupovat k Bohu poněkud bázlivě, trochu ustrašení před tímto fascinujícím a úděsným tajemstvím; zvykli si prokazovat Bohu úctu servilně jako poddaný, jenž nechce být neuctivý vůči svému pánu. Avšak křesťané se k Němu odvažují obracet důvěrným oslovením „Otče“. Ježíš používá ještě důvěrnějšího slova: tatínek.

Křesťanství odstranilo ze vztahu k Bohu jakýkoli feudální akcent. V pokladu naší víry se nevyskytují výrazy jako „nevolnictví“, „otroctví“ či „vazalství“, nýbrž slova jako „smlouva“, „přátelství“, „příslib“, „společenství“, „blížkost“. Ve své obsáhlé

promluvě na rozloučenou s učedníky Ježíš říká: „Už vás nenazývám služebníky, protože služebník neví, co dělá jeho pán. Nazval jsem vás přáteli, protože vám jsem oznámil všechno, co jsem slyšel od svého Otce. Ne vy jste si vyvolili mne, ale já jsem vyvolil vás a určil jsem vás k tomu, abyste šli a přinášeli užitek a váš užitek aby byl trvalý. Potom vám Otec dá všechno, oč ho budete prosit ve jménu mém.“ (Jan 15,15–16) To je jakýsi bianco šek: „Dám vám všechno, oč budete prosit Otce v mém jménu.“ Zkusme to!

Bůh je přítel, spojenec, ženich. Modlitbou s Ním lze navázat důvěrný vztah a Ježíš nás v modlitbě Otce náš opravdu naučil obracet se k Němu řadou proseb. Boha můžeme prosit o všechno, o všechno; vysvětlit všechno a vypovědět všechno. Nezáleží na tom, pociťujeme-li ve vztahu k Bohu svoje nedostatky. Nejsme dobrými přáteli, nejsme vděčnými dětmi, nejsme věrnými manželi... On nás miluje nadále! Ježíš to dokazuje definitivně na poslední večeři, když říká: „Tento kalich je nová smlouva zpečetěná mou krví, která se za vás prolévá.“ (Lk 22,20) Tímto gestem ve večeřadle Ježíš předjímá mystérium Kříže. Bůh je věrný spojenec. Pokud lidé přestanou milovat, On miluje dále, třebaže Jej láska vede na Kalvárii. Bůh je stále u dveří našeho srdce. Čeká. Čeká, že otevřeme. Někdy zaklepe, ale není dotěrný, čeká. Bůh s námi má trpělivost, která je otcovská, jako tatínek, který nás má rád. A řekl bych, že je to trpělivost tatínka i maminky. Je stále nablízku našemu srdci, a když zaklepe, činí tak jemně a laskavě.

Zkusme se všichni takto modlit, vstupme do tajemství Smlouvy. Svěřme se modlitbou do milosrdných rukou Boha, dejme se prostoupit tajemstvím blaženosti, jímž je život Trojice, považujme se za pozvané, kteří si nezaslouží takovou poctu. A říkejme Bohu v úžasu modlitby: copak Ty opravdu znáš jenom lásku? Bůh nezná nenávist. Je nenáviděn, ale nezná nenávist. Zná pouze lásku. K tomuto Bohu se modlíme. Toto je žhnoucí jádro každé křesťanské modlitby. Bůh lásky, náš Otec, který nás očekává a doprovází.

Duben 2021

Modlitba spravedlivých (z katecheze papeže Františka)

Záměr, který má s lidstvem Bůh, je dobrý, ale v našem každodenním životě zakoušíme výskyt zla. První kapitoly knihy Genesis popisují postupné šíření hříchu v lidských dějinách. Adam a Eva (srv. *Gn 3,1–7*) pochybují o laskavých úmyslech Boha a domnívají se, že mají co do činění se žárlivým božstvím, které překáží jejich štěstí. Z toho plyne vzpoura: už nevěří ve velkomyslného Stvořitele, který touží po jejich štěstí. Jejich srdce podléhá pokušení Zlého a propadá blouznění všemohoucnosti: „Budeme-li jíst z toho stromu, budeme jako Bůh.“ Toto je pokušení, to je ambice, jež se vtírá do srdce. Zkušenost však vede opačným směrem: otevrou se jim oči a poznají, že jsou nazí, bez ničeho. Nesmíme zapomínat, že pokušitel je špatný plátce, platí špatně.

Zlo se v druhé lidské generaci stává ještě pronikavější, mocnější, jak je patrné z příběhu Kaina a Ábela (srv. *Gn 4,1–16*). Kain, ač prvorozený, závidí bratrovi a vidí v něm soupeře, který ohrožuje jeho prvenství. V jeho srdci se usídí zlo a Kain je nedovede ovládnout. Zlo začíná v srdci, kam vnáší myšlenky, které na druhého hledí zle a podezřívavě. A tak se příběh prvního bratrství končí vraždou. Myslím dnes na lidské bratrství... války, které jsou všude...

V Kainově pokolení se rozvíjejí řemesla a umění, ale také násilí, což nachází výraz v Lamechově zlověstném popěvku, který zní jako píseň pomsty: „Zabiji muže, abych pomstil svou ránu, a jinocha, abych pomstil svou podlitinu... Měl-li být Kain pomstěn sedmkrát, Lamech bude pomstěn sedmasedmdesátkrát.“ (*Gn 4,23–24*) Pomsta: „Udělal jsi, zaplatíš!“ To však neříká soudce, říkám to já sám. Sám ze sebe dělám soudce situace. A tak se zlo šíří jako olejová skvrna, až se zmocní všeho: „Hospodin viděl, že je mnoho lidské špatnosti na zemi a že veškeré myšlení a snažení lidských srdcí stále jen směřuje ke zlému.“ (*Gn 6,5*) Velkolepé obrazy potopy světa a babylonské věže vyjevují, že je zapotřebí nového začátku, jakéhosi nového stvoření, které bude dovršeno v Ježíši Kristu.

A přece tyto první stránky Bible zachycují také jiný, méně nápadný, mnohem skromnější a bohobojný příběh vzbuzující naději. Třebaže se skoro všichni chovají zvráceně a vytvářejí hybnou sílu lidských dějin z nenávisti a dobývání, existují také lidé, schopní upřímně se modlit a psát lidské dějiny jiným způsobem. Ábel přináší Bohu oběť prvotin. Po jeho smrti mají Adam a Eva třetího syna, Seta, z něhož se narodí Enoš (což znamená „smrtný“), a je psáno: „Tedy se začalo vzývat Hospodinovo jméno.“ (*Gn 4,26*) Potom se objevil Henoch, který „chodil s Bohem“ a kterého Bůh vzal do nebe (*Gn 5,22.24*). A nakonec je tu příběh Noema,

spravedlivého muže, který „chodil s Bohem“ (Gn 6,9) a před nímž Bůh pojal záměr zahubit lidstvo (srv. Gn 6,7–8).

Z četby těchto příběhů vyvstává dojem, že modlitba je hrází, útočištěm člověka před přívalem zla, jež ve světě narůstá. Aby bylo jasno, modlíme se také, abychom byli chráněni před námi samotnými. Je důležité modlit se: „Pane, prosím tě, chraň mne přede mnou samotným, před mými ambicemi a náklonnostmi.“ Lidé modlitby na prvních stránkách Bible jsou tvůrci pokoje. Autentická modlitba je totiž zbavena násilnických pudů a obrací pohled k Bohu, aby přišel a ujal se péče o lidské srdce. V *Katechismu* čteme: „Tuto vlastnost modlitby prožívá množství spravedlivých ve všech náboženstvích.“ (KKC, 2569) Modlitba pěstuje krásu zahrady v místech, kde je lidská nenávisť schopna šířit jenom poušť. A modlitba je mocná, protože přitahuje Boží moc, která vždycky dává život. Bůh je Bohem života, obrozuje.

Svrchovanost Boha tedy prostupuje řetězcem mužů a žen, kteří jsou často ve světě neuznáváni nebo odsouváni stranou. Avšak svět žije a roste díky Boží síle, kterou tito jeho služebníci přitahují svojí modlitbou. Tvoří řetězec, který nijak nerámusí a zřídka se objevuje v titulcích zpráv, ale přece má značný význam pro navrácení důvěry světu!

Vzpomínám si na příběh jistého muže, jednoho předsedy vlády z minulosti, významného muže, který byl ateistou. Neměl náboženské citění, ale jako dítě slýchal babičku, jak se modlí, což mu utkvělo v srdci. A jednou, když na něho dolehla těžká chvíle, vyvstala mu v srdci vzpomínka na modlící se babičku. Začal se tedy modlit stejně jako ona a objevil Ježíše. Modlitba je vždycky řetězcem života. Množství mužů a žen rozsévá svojí modlitbou život. Modlitba – i ta nepatrná – rozsévá život, a proto je tolik důležité učit děti modlitbě. Působí mi bolest, když potkám děti, které se neumějí pokřížovat. Je třeba je naučit, jak se dělá znamení kříže, protože to je první modlitba. Je důležité naučit děti modlitbě. Potom možná pozapomenou, vydají se jinou cestou, ale první modlitby osvojené v dětství zůstávají v srdci, protože jsou zárodkem života, setbou dialogu s Bohem.

Putování Boha v Božích dějinách vedlo skrze lidi oddané modlitbě, procházelo oním „zbytkem“ lidstva, který se nepřizpůsobil zákonu silnějšího, ale prosil Boha, aby konal divy, a zejména proměňoval naše srdce z kamene v srdce z masa (srv. Ez 36,26). Modlitba otevírá dveře Bohu, který naše nezřídka kamenné srdce proměňuje v srdce lidské. Je zapotřebí hodně lidskosti. S lidskostí jde modlitba dobře.

Modlitba Abraháma (z katecheze papeže Františka)

V Abrahámově životě zazní znenadání jistý hlas. Tento hlas jej volá, aby se vydal na cestu, která vypadá nesmyslně. Vybízí jej, aby odešel ze svojí vlasti, oddělil se od svých rodinných kořenů a vydal se k nové, jiné budoucnosti. Všechno na základě jediného příslibu, jemuž lze pouze důvěřovat. Uvěřit příslibu není snadné, je k tomu zapotřebí odvahy. A Abrahám uvěřil.

Bible mlčí o minulosti prvního praotce. Logika věcí dovoluje předpokládat, že se klaněl jiným božstvům. Možná patřil mezi mudrce a věnoval se zkoumání hvězd a nebes. Pán mu totiž slíbil, že jeho potomstvo bude početnější než hvězdy na nebi. Abrahám se dává na cestu. Naslouchá Božímu hlasu a důvěřuje Jeho slovu. Je důležité, že věří Božímu slovu. Jeho odchod dává zrod novému způsobu chápání vztahu k Bohu. Z tohoto důvodu je praotec Abrahám v různých duchovních tradicích – židovské, křesťanské a muslimské – považován za dokonalého Božího muže, který je s to podřídit se Bohu, ačkoli Jeho vůle působí dojmem strohosti, neli přímo nesrozumitelnosti.

Abrahám je tedy mužem Slova. Když mluví Bůh, stává se člověk příjemcem Jeho Slova a lidský život místem, ve kterém se ono Slovo dožaduje vtělení. Toto je v lidské religiozitě obrovská novost. Život věřícího začíná být chápán jako povolání, jako místo, kde se uskutečňuje příslib. Věřící se ve světě pohybuje ani ne tak pod tíží nějaké záhady, nýbrž silou příslibu, který se jednoho dne uskuteční. Abrahám uvěřil Božímu příslibu. Uvěřil a vydal se na cestu, aniž by věděl kam, jak praví list Židům (srv. *Žid* 11,8). Důvěřoval.

Četbou knihy Genesis objevujeme, že Abraham prožívá modlitbu v ustavičné věrnosti onomu Slovu, které mu během cesty pravidelně přichází na mysl. V souhrnu můžeme říci, že v Abrahámově životě se víra stává dějem. Víra se stává děním. Abrahám nás dokonce svým životem a příkladem učí cestě, na níž se víra stává dějinami. Bůh již není nazírán pouze v kosmických úkazech, jako vzdálený Bůh, který může nahánět hrůzu. Bůh Abrahámův se stává „mým Bohem“, Bohem mých osobních dějin, vede moje kroky a neopouští mne. Je Bohem mých dnů, druhem mých peripetií, Bohem prozřetelnosti. Kladu otázku sobě i vám: máme tuto zkušenost Boha? „Svého Boha“, který doprovází, Boha svých dnů? Máme tuto zkušenost? Přemýšlejme o tom trochu.

Tato Abraháмова zkušenost nachází svědectví také v jednom z nejoriginálnějších textů dějin spirituality: *Memoriál* Blaise Pascala. Začíná takto: „Bůh Abrahámův, Bůh Izákův a Bůh Jakubův, nikoli Bůh filosofů a mudrců. Jistota, jistota. Cit.

Radost. Pokoj. Bůh Ježíše Krista. “ Tento memoriál, napsaný na malém pergamenu, nalezeném po Pascalově smrti, zašitý v lemu jeho šatů filosofa, zachycuje nikoli intelektuální reflexi o Bohu, pojatou moudrým myslitelem, nýbrž živou zkušenost přítomnosti Boha. Pascal zaznamenává dokonce přesný okamžik, ve kterém onu skutečnost pocítil, když se s ní konečně setkal: večer 23. listopadu 1654. Bůh není abstraktní či kosmický. Nikoli. Je Bohem osoby, povolání, Bohem Abraháma, Bohem Izáka a Bohem Jakuba; jistotou, pocitem a radostí.

„Abraháмова modlitba se vyjadřuje především činy: je to člověk mlčení, na každé zastávce staví oltář Pánu.“ (KKC, 2570) Abrahám nestaví chrám, nýbrž osazuje cestu kameny, připomínajícími přejití Boha. Bůh překvapuje. Jako tehdy, kdy jej navštívil v podobě tří cizinců, které on i Sára vlídně přijímají a obdrží od nich předpověď narození svého syna Izáka (srv. *Gn 18,1–15*). Abrahámovi bylo sto let a jeho manželce asi devadesát let. A uvěřili, svěřili se Bohu, a Sára, jeho manželka počala. V takovémto věku! Toto je Bůh Abrahámův, náš Bůh, který nás doprovází! Takto se Abrahám důvěrně seznamuje s Bohem; je schopen s ním také diskutovat, ale vždycky poctivě. Rozmlouvá s Bohem a diskutuje. Až k tomu nejvyššímu důkazu, kdy jej Bůh žádá, aby mu obětoval vlastního syna Izáka, syna svého stáří a jediného dědice. Tady Abrahám prožívá víru jako drama, tápavou chůzi ve tmě, pod nebem, na němž nyní chybějí hvězdy. I nám se často stává, že jdeme temnotou, leč s vírou. Sám Bůh zadržel Abrahámovu ruku, chystající se zasadit ránu, protože spatřil, že Abraháмова ochota je opravdu úplná (srv. *Gn 22,1–19*).

Bratři a sestry, učme se od Abraháma modlit se s vírou: naslouchat Pánu, kráčet, vést dialog, ba i diskutovat. Nemějme strach diskutovat s Bohem! Řeknu i věc, která se zdá poněkud heretickou. Často jsem od lidí slyšel: „Stalo se mi to a to, rozzlobil jsem se na Boha.“ – To je však také forma modlitby. Pouze dítě se totiž umí rozzlobit na tatínka, a pak znovu jít za ním. Učme se od Abraháma modlit s vírou, vést dialog a diskutovat, ale vždycky s pohotovostí přijmout a splnit Boží slovo. Učme se mluvit s Bohem jako dítě se svým tatínkem, naslouchat, odpovědět, diskutovat. Avšak transparentně, jako dítě s otcem. Takové modlitbě nás učí Abrahám.

Modlitba Jakuba (z katecheze papeže Františka)

Pokračujeme v naší katechezi o modlitbě. Kniha Genesis nám na životních osudech mužů a žen vzdálených dob umožňuje nahlédnout ty naše. Mezi patriarchy nacházíme muže, který z chytrosti učinil svoji nejlepší vlastnost: Jakuba. Bible vypráví o svízelném vztahu Jakuba s jeho sourozencem Ezauem. Od malička je mezi nimi rivalita, která nebude překonána ani později. Jakub je druhorozený syn – byli dvojčaty, ale podvodem se mu podaří vyloučit na otci Izákovi požehnání, patřící prvorozenému (srv. Gn 25,19–34). Je to první z dlouhé řady lstí, kterých byl tento bezskrupulózní muž schopen. Již samo jméno

„Jakub“ označuje někoho, kdo se neubírá přímými cestami, je prohnáný.

Před bratrem musí utéci pryč, ale v životě mu patrně všechno vychází. Je schopný podnikatel, velice zbohatne a stane se majitelem obrovského stáda. Svoji houževnatostí a trpělivostí se mu podaří oženit se s nejkrásnější z Lábanových dcer, do níž se doopravdy zamiluje. Moderním slovníkem bychom řekli, že Jakub byl mužem, který se o sebe uměl postarat a svým důvtipem dokázal získat vše, co si přál. Něco však postrádá. Chybí mu živý vztah k vlastním kořenům.

Jednoho dne pocítil volání domova, svého rodiště, kde dosud žil Ezau, bratr, se kterým nikdy nevycházel dobře. Jakub se vydává na dlouhou cestu a s početnou karavanou a stády přichází až k potoku Jabok. Tady nám kniha Genesis podává pozoruhodný příběh (srv. Gn 32,23–33). Vypráví, jak patriarcha, poté, co spolu s karavanou a velkým stádem přebrodí potok, zůstává o samotě na cizím břehu. A přemýšlí o tom, co jej druhý den čeká. Jak se k němu zachová jeho bratr Ezau, kterého obral o prvorozenectví? V Jakubovi víří myšlenky... A když se setmí, znenadání jej kdosi neznámý napadne a začne s ním bojovat. Katechismus k tomu podává vysvětlení: „Duchovní tradice církve viděla v tomto vyprávění symbol modlitby jako boje víry a vítězství vytrvalosti.“ (KKC, 2573)

Jakub zápasil celou noc, ale nedal se přemoci. Nakonec je přemožen, když mu protivník vykloubí kyčel, takže bude po zbytek života kulhat. Onen tajemný protivník se patriarchy zeptá na jméno a říká mu: „Už se nebudeš jmenovat Jakub – už nebudeš mužem, který nejedná zpříma, změní mu jméno, život i postoj. Říká mu, budeš se jmenovat Izrael, protože jsi projevil sílu vůči Bohu i lidem a obstál jsi“ (srv. Gn 32,29). Také Jakub se tedy táže: „Sděl mi prosím své jméno.“ Ten mu jej neřekne, ale zato mu požehná. A Jakub pochopí, že se setkal s Bohem *tváří v tvář* (srv. Gn 30–31).

Zápas s Bohem je metafora modlitby. Za jiných okolností prokázal Jakub schopnost vést s Bohem dialog a vnímat jeho přátelství a blízkost. Avšak oné noci z tohoto vleklého zápasu, ve kterém téměř podlehně, vychází Jakub proměněn. Dostává jiné jméno, jiný způsob života, jinou osobnost. Poprvé není tím, kdo má situaci ve své moci, chytrost mu není nic platná, už není stratégem a mužem, který se vším počítá. Bůh jej navrácí pravdě smrtelníka, který se třese a bojí. Poprvé nemá Jakub nic jiného, co by Bohu předložil, než svoji vlastní zranitelnost a bezmoc. A tento Jakub od Boha obdrží požehnání, s nímž přiběhává do zaslíbené země: zranitelný a zraněný, avšak s novým srdcem. (Kdysi mi jeden starý, dobrý muž – dobrý křesťan, a hříšník, který měl velkou důvěru v Boha –, řekl: Bůh mi pomůže. Nenechá mne samotného. Vstoupím do ráje jako kulhavý, ale vstoupím.) Předtím byl Jakub sebejistý, důvěřoval svojí chytrosti. Byl člověkem neprodyšným pro milost, vzdoroval milosrdenství. Nevěděl, co je milosrdenství. On byl tím, kdo poroučí, měl pocit, že milosrdenství nepotřebuje. Bůh však zachránil, co zahynulo. Dal mu pochopit, že je hříšníkem, který milosrdenství potřebuje, a zachránil jej.

Všichni máme nějaké noční setkání s Bohem, nějakou noc, temnotu, chvíle hříchu a dezorientace ve svém životě. Vždycky tam dochází k setkání s Bohem. On nás překvapí ve chvíli, kdy se nenadějeme a jsme nuceni být opravdu sami. Oné noci si v zápase s neznámým uvědomíme, že jsme pouze ubozí lidé a dovolím si říci: ubožáci. Avšak právě tehdy, kdy se cítím ubožákem, není třeba se bát, protože v té chvíli nám Bůh dá nové jméno, které obsáhne celý náš život, změní srdce a udělí nám požehnání, vyhrazené tomu, kdo se od Něho nechá proměnit.

Toto je tedy hezká pozvánka, abychom se nechali Bohem proměnit. On ví, jak to učinit, protože každého z nás zná. „Pane, Ty mne znáš“ – můžeme mu říci každý – „Ty mne znáš, Pane, proměň mne.“

Co to znamená kráčet za Ježíšem?

V posledních krásných letních dnech proběhl v Budapešti 52. mezinárodní eucharistický kongres, v jehož závěru sloužil mši svatou papež František. Stojí za to připomenout si a prorozjímat si jeho homilii při této příležitosti.

U Cesareje Filipovy se Ježíš ptá učedníků: „Ale za koho mě pokládáte vy?“ (Mk 8,29) Tato otázka učedníky staví do rozpaků a představuje zlomový bod na jejich cestě s Mistrem. Ježíše dobře znali, už nebyli začátečníci: znali ho, byli svědky mnoha zázraků, jeho učení na ně udělalo dojem, následovali ho všude, kam šel. Přesto ještě nemysleli jako On. Chyběl rozhodující krok od obdivu k Ježíši k jeho napodobování. I dnes se nás Pán, upíraje svůj pohled na každého z nás, osobně ptá: „Ale kým jsem já pro tebe?“ Kdo jsem pro vás? Je to otázka, která se obrací na každého z nás a nežádá pouze přesnou odpověď z katechismu, ale osobní odpověď, odpověď životem.

Z této odpovědi vychází obnova učednictví. Probíhá ve třech krocích, které učedníci udělali a které můžeme udělat i my: prvním je hlásání Ježíše, druhým je rozlišování s Ježíšem a třetím je chůze za Ježíšem.

1. Hlásání Ježíše. Na otázku: „Ale za koho mě pokládáte vy?“ Petr jako zástupce celé skupiny odpověděl: „Ty jsi Kristus.“ Petr vše řekne několika slovy, odpověď je správná, ale překvapivě po tomto poznání Ježíš přísně nařizuje „o něm s nikým nemluvit“ (srv. Mk 8,30). Ptáme se, proč tak drastický zákaz? Z jednoho konkrétního důvodu: říci, že Ježíš je Kristus, Mesiáš, je sice přesné, ale neúplné. Vždy existuje riziko, že bude vyhlášeno falešné mesiášství podle lidí, a ne podle Boha. Od tohoto okamžiku tedy Ježíš začíná zjevovat svou identitu, svou velikonoční identitu, kterou nacházíme v eucharistii. Vysvětluje, že jeho poslání mělo vyvrcholit, ano, ve slávě vzkříšení, ale projít ponížením na kříži. Jinými slovy, uskutečňovalo by se podle Boží moudrosti, „která,“ říká svatý Pavel, „není z tohoto věku ani od vládců tohoto světa“ (1Kor 2,6). Ježíš mlčí o své mesiášské identitě, ale ne o kříži, který ho čeká. Naopak – poznamenává evangelista – Ježíš začíná „otevřeně učit“ (Mk 8,32), že „Syn člověka musí velmi trpět, být zavržen staršími, velekněžími a zákoníky, být zabit a po třech dnech vstát z mrtvých“ (Mk 8,31).

Tváří v tvář tomuto Ježíšovu šokujícímu oznámení můžeme žasnout i my. I my bychom chtěli mocného mesiáše místo ukřižovaného služebníka. Eucharistie stojí před námi, aby nám připomínala, kdo je Bůh. Nečiní tak slovy, ale konkrétně, ukazuje nám Boha jako rozlámáný chléb, jako ukřižovanou a darovanou Lásku. Můžeme přidat spoustu obřadů, ale Pán zůstává v jednoduchosti Chleba, který se

nechává lámat, rozdávat a jíst. Je tu, aby nás zachránil, a aby nás zachránil, stává se služebníkem; aby nám dal život, umírá. Je dobré, abychom se nechali ohromit Ježíšovým oznámením. A zde se toto hlásání Ježíše otevírá k druhému kroku.

2. Rozlišování s Ježíšem. Tváří v tvář Pánovu oznámení je Petrova reakce typicky lidská: když se objeví kříž, vyhlídka na bolest, člověk se vzbouří. A Petr, poté co vyznal Ježíšovu mesiášskou povahu, je pohoršen Mistrovými slovy a snaží se ho odradit od další cesty. Kříž není nikdy v módě, draží bratři a sestry, kříž není nikdy v módě: dnes stejně jako v minulosti. Uzdravuje však naše nitro. Právě před Ukřižovaným prožíváme blahodárný vnitřní boj, hořký konflikt mezi „smýšlením podle Boha“ a „smýšlením podle lidí“. Na jedné straně je tu Boží logika, která je logikou pokorné lásky. Boží cesta se vyhýbá veškerému vnučování, okázalosti a triumfalismu a vždy směřuje k dobru druhých, a to až k sebeobětování. Na druhé straně je tu „myšlení podle lidí“. Je to logika světa, světskost, upnutá na čest a privilegia, zaměřená na prestiž a úspěch, kde záleží na významu a síle, na tom, co přitahuje pozornost většiny a umí se prosadit před ostatními.

Oslepen touto perspektivou si Petr vezme Ježíše stranou a začne mu domlouvat (srv. *Mk 8,32*). Předtím ho vyznal, teď ho kárá. Může se nám také stát, že Pána odložíme „stranou“, že ho zastrčíme do kouta svého srdce, že se budeme nadále považovat za zbožné a dobré, a půjdeme si svou vlastní cestou, aniž bychom se nechali ovládnout Ježíšovou logikou. A v tom je pravda: On nás v tomto vnitřním zápase doprovází, protože chce, abychom si stejně jako apoštolové vybrali jeho stranu. Existuje Boží strana a strana světa. Rozdíl není mezi věřícími a nevěřícími. Zásadní rozdíl je mezi pravým Bohem a bohem našeho ega. Jak vzdálený je ten, který v tichosti vládne na kříži, od falešného boha, který by chtěl vládnout silou a umlčet naše nepřátele! Jak se liší Kristus, který se nabízí jen s láskou, od mocných a vítězných mesiášů, kterým svět lichotí! Ježíš námi otřásá, nespokojí se s prohlášeními víry, žádá nás, abychom očistili svou zbožnost před jeho křížem, před eucharistií. Je dobré, abychom byli v adoraci před eucharistií a rozjímali o křehkosti Boha. Věnujme čas adoraci, způsobu modlitby, na který příliš zapomínáme. Věnujme čas adoraci. Dovolme Ježíši, živému Chlebu, aby uzdravil naši uzavřenost a otevřel nás sdílení, aby nás uzdravil z naší strnulosti a uzavřenosti do sebe; osvobodme se z ochromujícího otroctví obhajoby svého obrazu, inspirujme se k tomu, abychom ho následovali tam, kam nás chce vést on, ne kam chcí já. A tak se dostáváme ke třetímu kroku.

3. Cesta za Ježíšem, ale také cesta s Ježíšem. „Z cesty, satane, jdi za mne!“ (*Mk 8,33*) Takto Ježíš přivádí Petra zpět k sobě, a to srdečným a silným příkazem. Ale Pán, když něco přikazuje, je skutečně připraven to dát. A Petr přijímá milost udělat „krok zpět“. Křesťanská cesta není honbou za úspěchem, ale začíná krokem zpět – pamatujte si to, křesťanská cesta začíná krokem zpět, osvobozující orientací ven, vymaněním se z pozice centra života. Tehdy Petr poznává, že středem není *jeho* Ježíš, ale pravý Ježíš. Stále bude padat, ale od odpuštění k odpuštění bude stále lépe poznávat Boží tvář. A od neplodného obdivu ke Kristu přejde ke konkrétnímu napodobování Krista.

Co to znamená kráčet za Ježíšem? Znamená to jít v životě kupředu se stejnou důvěrou jako on, totiž že jsme milované Boží děti. Znamená to jít stejným způsobem jako Mistr, který přišel, aby sloužil, a ne aby si nechal sloužit (srv. *Mk* 10,45). Kráčet za Ježíšem znamená každý den směřovat své kroky k bratrovi nebo sestře. K tomu nás vybízí eucharistie: cítit se jako jedno tělo, lámat se pro druhé. Drazí bratři a sestry, dovolme, aby nás setkání s Ježíšem v eucharistii proměnilo, jako proměnilo velké a odvážné světce, které uctíváte, mám na mysli svatého Štěpána a svatou Alžbětu. Stejně jako oni se nespokojme s málem, nespokojme se s vírou, která žije z rituálů a opakování, ale otevřeme se skandální novosti ukřižovaného a zmrtvýchvstalého Boha, Chleba zlomeného, aby dal světu život. Budeme se radovat a budeme přinášet radost.

Tento Mezinárodní eucharistický kongres je místem na cestě, ale ať je především místem na začátku cesty. Protože cesta za Ježíšem nás vybízí, abychom se dívali dopředu, abychom vítali zlomový bod milosti, abychom v sobě každý den oživovali otázku, kterou stejně jako v Cesareji Filipově Pán adresuje každému z nás, svým učedníkům: Ale ty, ty, za koho mě pokládáš?

Papež František mladým

Stále v nás doznívá zářijová návštěva papeže Františka v Maďarsku a na Slovensku. Přejeme si věrně za papeže modlit, jak nás o to on sám opakovaně prosí, a zároveň čerpat z jeho modlitby za nás. Papež František nás nese ve svém srdci více, než si dovedeme představit – a vkládá nás do Ježíšova Srdce. Chceme mu přitakat, otevřít mu srdce a vděčně se znovu ponořit do jeho slov, které adresoval v Košicích mladým:

Láska je největší sen v životě, ale není to laciný sen. Je pěkný, ale není lehký, jako všechny velké věci v životě. Je to sen, ale není lehké ho interpretovat. Jsou potřebné nové oči, které se nenechají oklamat vzhledem. Přátelé, nebanalizujme lásku, protože láska nejsou jen emoce a cit, ty jsou nanejvýš jejím začátkem. Láska neznamena mít všechno a hned, neodpovídá logice *použij a odhodl*. Láska je věrnost, dar, odpovědnost. Skutečnou originalitou dnes, skutečnou revolucí je osvobodit se od kultury provizornosti, jít nad rámec instinktu a nad rámec okamžiku. Znamená to milovat na celý život a celou svojí bytostí. Nejsme tu od toho, abychom žili ze dne na den, ale aby náš život byl dobrodružnou výpravou. Všichni budete mít na mysli velké příběhy, které jste četli v románech, viděli v nějakém nezapomenutelném filmu, slyšeli v nějakém dojemném příběhu. Když se nad tím zamyslíte, ve velkých příbězích jsou vždy dvě ingredience: jedna je láska, druhá dobrodružství, hrdinství. Vždy jdou pospolu. Na to, aby život byl velký, je potřeba jednoho i druhého: lásky i hrdinství. Díváme se na Ježíše, hledíme na Ukřižovaného, je tu obojí – bezhraničná láska a odvaha dát svůj život až do konce, bez polovičatosti.

Prosím vás, nenechejme dny našeho života plynout jako epizody v telenovele! Proto když sníte o lásce, nevěřte ve speciální efekty, ale v to, že každý z vás je výjimečný – každý z vás. Každý je darem a může ze života, ze svého vlastního života vytvořit dar. Ostatní, společnost, chudí na vás čekají. Sněte o kráse, která přesahuje vzhled, přesahuje make-up, která přesahuje módní trendy. Sněte beze strachu o založení rodiny, o tom, že dáte život dětem a vychováte je, o dávání života, sdílení všeho s druhou osobou, aniž byste byli zahanbení svými slabostmi, protože je tu on nebo ona, který je přijímá a miluje, který tě miluje takového, jaký jsi. A toto je láska: milovat toho druhého takového, jaký je, a to je pěkné. Sny, které máme, nám promlouvají o životě, po kterém toužíme. Velké sny nejsou silné auto, módní oblečení ani dovolená po různých atrakcích. Neposlouchejte ty, kteří vám mluví o snech, a namísto toho vám prodávají iluze. Snění je jedna věc, mít iluze je jiná. Ti, kteří prodávají iluze tím, že mluví o snech, to jsou manipulátoři štěstí. Byli jsme

stvoření pro větší radost: každý z nás je jedinečný a je na světě, aby se cítil milovaný ve své jedinečnosti a miloval ostatní, jako to nemůže za něj učinit nikdo. Nežijeme proto, abychom seděli na lavičce jako náhradníci za někoho jiného. Ne, každý je v Božích očích jedinečný. Nenechejte se homologizovat – nejsme vyrábění sériově, jsme jedineční, svobodní a jsme ve světě, abychom prožili příběh lásky s Bohem, abychom měli odvalu činit velká rozhodnutí, abychom se pustili do nádherného rizika lásky. Ptám se vás: Věříte v to? A sníte o tom? Jste si jistí? Výborně!

Chtěl bych vám dát další radu. Aby láska přinášela ovoce, nezapomeňte na kořeny. A jaké jsou vaše kořeny? Rodiče a zejména prarodiče. Oni vám připravili půdu. Zalévejte kořeny, chodte navštěvovat prarodiče, budete z toho mít užitek: pokládejte jim otázky, najděte si čas, abyste si vyposlechli jejich příběhy. Dnes je nebezpečí růst vykořeněný, protože máme sklon běžet, dělat všechno narychlo. To, co vidíme na internetu, nám může okamžitě vstoupit pod kůži, stačí jeden klik a na obrazovce se hned střídají osoby a věci. A potom se přihodí, že se pro nás stanou bližšími než tváře, které nám darovaly život. Plní virtuálních zpráv riskujeme, že ztratíme své skutečné kořeny. Odpojit se od života, fantazírovat v prázdnotě není dobré, je to pokušení od zlého. Bůh nás chce mít pevně zasazení v zemi, spojených se životem, nikdy ne uzavřených, ale vždy otevřených pro všechny! Zakořenění a otevření. Povíte mi: ano, to je pravda, ale svět přemýšlí jinak. O lásce se mnoho mluví, ale ve skutečnosti platí jiná zásada: ať se každý stará sám o sebe.

Drazí mladí, nenechejte se ovlivnit tím, co není dobré, zlem, které běsní. Nenechejte se ovládnout smutkem anebo rezignovaným znechucením těch, kteří říkají, že se nic nezmění. Ten, kdo tomu uvěří, ochoří na pesimismus. A viděli jste tvář mladého člověka, který je pesimista? Viděli jste jeho tvář? Tvář zatrpklá, stažená hořkostí. Pesimismus nás rozhořčuje. Vnitřně stárneme. Zestárneme ještě jako mladí. Dnes je tolik rozkladných sil, těch, které obviňují všechny a všechno, šíří negativismus, jsou odborníky na stížnosti. Neposlouchejte je, opravdu ne, protože stěžování si a pesimismus nejsou křesťanské, Pán nemá rád smutek a když někdo ze sebe dělá oběť. Nejsme stvoření, abychom skláněli hlavu k zemi, ale abychom ji pozdvihli k nebi, k druhým, směrem ke společnosti.

Ale když jsme skleslí – protože každý v životě je občas trochu na dně, každý to zná – když jsme na dně, co můžeme dělat? Existuje spolehlivý prostředek, který nám pomůže znovu vstát. Zpověď. Když se vás zeptám: Na co myslíte, když se jdete zpovídat? Jsem si skoro jistý odpovědí: Na hříchy. Ale jsou hříchy skutečně centrem zpovědi? Ne! Chce Bůh, aby ses k němu přiblížil tím, že budeš myslet na sebe, na svoje hříchy, anebo na Něho? Co chce Bůh? Chce tě přivést blíže k tvým hříchům, anebo k sobě? Co je centrem, hříchy, anebo Otec, který odpouští všechny hříchy? Otec. Nechodíme ke zpovědi jako trestanci, kteří se musejí pokořit, ale jako děti, které běží do Otcova náručí. A Otec nás pozdvihá v každé situaci, odpouští nám každý hřích. Dobře poslouvejte: Bůh vždy odpouští! Dám vám malou radu: po každé zpovědi chvíli zůstaňte a zapamatujte si odpuštění, které jste dostali. Zachovejte si ten pokoj v srdci, svobodu, kterou ve svém nitru cítíte. Ne hříchy, které už neexistují, ale odpuštění, které ti Bůh dal, pohlazení Boha Otce. Dejme ve zpovědi první místo Bohu. Jestli je on hlavní postavou, vše se stává pěkným

a zpověď je svátostí radosti. Ano, radosti: ne strachu a soudu, ale radosti. Někdo by mohl říci: I tak se stydím, že nemůžu překonat tuto hanbu a jít se vyzpovídat. Není to problém, ale dobrá věc! Někdy je dobré se v životě stydět. Jestli se stydíš, znamená to, že nesouhlasíš s tím, co jsi udělal. Hanba je dobré znamení, ale jako každé znamení vyžaduje jít dál. Nebuď vězněm hanby, protože Bůh se za tebe nikdy nestydí. On tě miluje právě tam, kde ty se za sebe stydíš. A miluje tě vždy.

A poslední pochybnost: Ale otče, já nedokážu odpustit sobě, a proto mi ani Bůh nemůže odpustit, protože vždy upadnu do těch stejných hříchů. Ale poslechni, kdy se Bůh urazí? Když ho jdeš prosit o odpuštění? Ne, nikdy. Bůh trpí, když si myslíme, že nám nemůže odpustit, protože je to, jako bychom mu řekli: Jsi slabý v lásce. Toto říct Bohu je ošklivé. Naopak, Bůh se raduje, když nám odpouští, pokaždé. Když nás zdvihne, věří v nás jako poprvé, nenechá se odradit. My se necháme odradit, ale on ne. Nevidí hříšníky, které by nálepkoval, ale děti, které miluje. Nevidí pomýlené lidi, ale milované děti: možná zraněné, ale tehdy má ještě více soucitu a něhy. A vždy když se zpovídáme, nikdy na to nezapomeňme, je v nebi oslava. Ať je to tak také na zemi!

A nakonec: jak povzbudit mladé lidi, aby objali kříž? Obejmout – pěkné sloveso! Objetí pomáhá překonat strach. Když jsme obejmutí, získáme znova důvěru v sebe a též v život. Nechejme se tedy obejmout Ježíšem. Protože když obejmeme Ježíše, znovu dostáváme naději. Nemůžeme obejmout samotný kříž, bolest nikoho nespasí. To, co proměňuje bolest, je láska. Kříž tedy objímáme spolu s Ježíšem, nikdy ne sami! Když objímáme Ježíše, znovu se rodí radost. A Ježíšova radost v bolesti se promění na pokoj. Drazí mladí, chlapci a děvčata, přeji vám tuto radost, silnější než cokoli jiného. Přeji vám, abyste ji zanesli svým přátelům. Ne kázání, ale radost. Přinášejte radost! Ne slova, ale úsměvy, bratrskou blízkost. Děkuji vám, že jste mě poslouchali, a prosím vás o poslední věc: nezapomínejte se za mě modlit. Děkuji!

Modlitba Mojžíše (z katecheze papeže Františka)

Bůh nikdy neměl zálibu v těch, kdo jsou v modlitbě „bezproblémoví“. Ani Mojžíš, počínaje prvním dnem svého povolání, není „nudný“ partner. Když jej Bůh povolává, je Mojžíš lidsky vzato „ztroskotancem“. Kniha Exodus ho líčí jako psance v zemi Midjan. Od mládí měl soucit se svým lidem a také se postavil na obranu utiskovaných. Brzy však zjistil, že navzdory dobrým úmyslům neplyne z jeho rukou spravedlnost, nýbrž násilí. Tak se rozpadají sny o slávě: Mojžíš už není slibným funkcionářem, předurčeným k rychlé kariéře, nýbrž někým, kdo si pohrával s příležitostmi, a nyní pase stádo, které mu ani nepatří.

A právě v tichu midjanské pouště povolává Bůh Mojžíše ve zjevení hořícího keře: „Já jsem Bůh tvého otce, já jsem Bůh Abrahámův, Bůh Izákův a Bůh Jakubův!“ (*Ex 3,6*) Mojžíš zahalil svou tvář, protože se bál pohlédnout na Boha. Bohu, který jej vybízí, aby se postaral o izraelský lid, předkládá Mojžíš svoje obavy a námítky: že není takového poslání hoden, že nezná Boží jméno, že mu Izraelité neuvěří a že se zajímá, když mluví... Slovem, které Mojžíšovi v každé modlitbě přichází nejčastěji na jazyk, je otázka: „Proč?“ Proč jsi mne poslal? Proč chceš tento lid vysvobodit? V Pentateuchu je dokonce jedna dramatická pasáž, kde Bůh vyčítá Mojžíšovi nedostatek víry, a tento nedostatek Mojžíšovi zabrání vstoupit do zaslíbené země (srv. *Nm 20,12*).

Vzhledem k těmto obavám a srdci, jež se nezřídka chvěje, jeví se Mojžíš člověkem jako my. Jak se může Mojžíš modlit? Stejně jako my, když máme pochybnosti. Jak se modlit? Nejde nám to. A právě tato Mojžíšova slabost spíše než jeho síla nás oslovuje. Byl Bohem pověřen, aby Jeho lidu předal Zákon, položil základ bohoslužbě a zprostředkoval nejvznešenější tajemství, ale nepřetrhal kvůli tomu těsná pouta solidarity se svým lidem, zejména ve chvíli pokušení a hříchu. Neustále se přimyká k lidu.

Mojžíš nikdy na svůj lid nezapomněl. A v tom je velikost pastýřů, že nezapomínají na svůj lid, na kořeny. Podobně Pavel vybízí svého milovaného Timoteje, mladého biskupa, aby se rozpomenul na svoji maminku a babičku, na kořeny svého lidu (srv. *2Tim 1,5*). Mojžíš je natolik přítelem Boha, že s Ním může promlouvat tváří v tvář (srv. *Ex 33,11*); a zůstává natolik přítelem lidí, že vůči nim chová milosrdenství, když hřeší, jsou pokoušeni anebo si nepochopitelně stýskají při vzpomínce na minulé časy, prožité v Egyptě. Mojžíš nezapírá Boha, ale nezapírá ani svůj lid. Je spřízněn se svým lidem a souzní s hlasem Božím. Mojžíš tedy není

autoritářský a despotický vůdce, naopak. Kniha Numeri o něm říká, že „byl velmi pokorný, pokornější než všichni lidé na zemi.“ (Nm 12,3) I přes svoje privilegované postavení Mojžíš náleží neustále k zástupům chudých v duchu, kteří z důvěry v Boha činí viaticum svého života, pokrm na cestu. Je mužem z lidu.

Nejvlastnějším způsobem Mojžíšovy modlitby se tak stává přimluva (srv. KKC, 2574). Jeho víra v Boha tvoří jednotu s pocitem otcovství, které prožívá vůči svému lidu. Písmo jej nezřídka líčí s rukama pozvednutýma nahoru, k Bohu, jako by byl mostem mezi nebem a zemí. Dokonce v těch nejobtížnějších momentech, dokonce v den, kdy lid odvrhuje Boha i jeho jakožto vůdce a ulije si zlatého býčka, Mojžíš nechce stát mimo svůj lid. Je to můj lid. Je to tvůj lid. Říká Bohu: „Ach, tento lid se dopustil velikého hříchu, udělali si boha ze zlata. Můžeš ještě smazat jejich hřích? Jestliže ne, vymaž mě ze své knihy, kterou píšeš!“ (Ex 32,31–32) Nezřekne se lidu. Je mostem, přimlůvcem. Stojí mezi Bohem a lidem. Neprodá svůj lid za kariéru. Není šplhoun, přimlouvá se za svůj lid, své tělo, svoje dějiny i za Boha, který ho povolal. Je mostem. Je to krásný příklad pro všechny pastýře, kteří mají být mostem. Je pontifex. Pastýři jsou mostem mezi lidem, k němuž patří, a Bohem, kterému patří povoláním. Tak je tomu i s Mojžíšem: „Odpusť jim, Pane, tento hřích. A jestliže ne, vymaž mě ze své knihy, kterou píšeš! Nechci dělat kariéru na svém lidu.“ Toto je modlitba, kterou ve svém duchovním životě konají opravdoví věřící. I když zakoušejí nedostatky lidí a jejich oddálení od Boha, neodsuzují a neodmítají je. Přimlůvná modlitba je vlastní světcům, kteří se připodobněním Ježíši stávají „mosty“ mezi Bohem a lidmi.

Mojžíš byl v tomto smyslu největším Ježíšovým prorokem, naším advokátem a přimlůvcem (KKC, 2577). A stejně i dnes: Ježíš je pontifexem, mostem mezi námi a Otcem. Ježíš se za nás přimlouvá, ukazuje Otcovi svoje rány, jež jsou cenou naší spásy, a přimlouvá se. Mojžíš je předobrazem Ježíše, který se dnes modlí a přimlouvá za nás. Mojžíš nás podněcuje, abychom se modlili s tímtež Ježíšovým zápallem, přimlouvali se za svět a připomínali, že navzdory všem svým křehkostem patří vždycky Bohu. Všichni patří Bohu. Ti nejhorší hříšníci, zlí lidé a zkorumpovaní vládcí jsou Boží děti. Ježíš to ví a přimlouvá se za všechny. Svět žije a prosperuje díky žehnání spravedlivého a slitovné modlitbě spravedlivého přimlůvce – kněze, biskupa, papeže, laika – modlitbě, kterou za lidi koná nepřetržitě každý pokřtěný, všude a v každém dějinném období. Pomysleme na přimlůvce Mojžíše, když nás napadne někoho odsoudit a v nitru máme vztek – trocha rozčilení ovšem prospívá zdraví – ale odsoudit není dobré. Na rozčilení je třeba reagovat přimlůvnou modlitbou za dotyčného. To nám pomáhá.

Modlitba Davida (z katecheze papeže Františka)

Dnes se setkáme s králem Davidem. Od chlapeckých let miláček Boží byl vybrán k jedinečnému poslání, jež má ústřední místo v dějinách Božího lidu a samotné naší víry. V evangeliích bývá Ježíš vícekrát nazýván „Synem Davidovým“. Narodil se totiž jako on v Betlémě. Z Davidova pokolení podle příslibu vzejde Mesiáš: Král, který je naprosto podle Božího srdce, dokonale poslušný Otci a věrně naplňuje Jeho plán spásy (KKC, 2579).

Davidovy životní osudy začínají na stránkách kolem Betléma, kde pase stáda svého otce Jesseho. Je ještě chlapcem, posledním z řady mnoha sourozenců, a když prorok Samuel na Boží pokyn přijde hledat nového krále, zdá se, že jeho otec na svého nejmladšího syna zapomněl (srv. *1Sam 16,1–13*). Pracoval na čerstvém vzduchu, představujeme si, že měl rád vítr, hlas přírody a sluneční paprsky. Jedinou průvodkyní jeho duše byla citera, na kterou během dlouhých dnů v samotě rád hrál a zpíval Bohu. A uměl také zacházet s prakem.

David je tedy především *pastýř*: muž starající se o živé tvory, které chrání před nebezpečím a pečuje o jejich obživu. Až se bude David starat z Boží vůle o lid, nebude jeho jednání příliš odlišné. A proto se v Bibli často vyskytuje obraz pastýře. I Ježíš se označuje za dobrého pastýře. Jeho jednání se liší od jednání toho, kdo najatý za mzdu. Nabízí za ovce svůj život, vede je a každou zná jménem (srv. *Jan 10,11–18*). Ze svého řemesla se David naučil mnohému. Když mu tedy prorok Nátan vytkne jeho těžký hřích (srv. *2Sam 12,1–15*), David ihned pochopí, že byl špatným pastýřem, okradl jiného muže o jedinou milovanou ovečku, přestal být pokorným služebníkem, nakazil se zpupností a stal se pytlákem, který vraždí a loupí.

Druhý charakteristický rys Davidova povolání je jeho *básnické nadání*. Z této drobnosti lze vytušit, že David nebyl obhroublý, jak se často může stát tomu, kdo je dlouho nucen žít v izolaci od společnosti. Je naopak citlivý, miluje hudbu a zpěv. Citera jej provází neustále. Někdy zpívá Bohu hymnus radosti (srv. *2Sam 6,16*), jindy dává průchod nářku nebo vyznává vlastní hřích (srv. *Žl 51,3*). Svět, který pozoruje, není němá scéna. V odvíjejícím se dění objímá svým pohledem obrovské tajemství. Právě odtud se rodí modlitba, totiž z přesvědčení, že život není něčím, co nás mívá, nýbrž úžasným tajemstvím, které v nás budí poezii, hudbu, vděčnost, chválu anebo bědování a úpěnlivou prosbu. Když někomu tato poetická dimenze chybí, jeho duše se belhá. Proto spatřuje tradice v Davidovi velikého tvůrce žalmů. Ty jsou v záhlaví často výslovně připisovány izraelskému králi a vztahují se

k některým více či méně ušlechtilým činům jeho života. David má jedno přání: být dobrým pastýřem. Někdy dokáže být na výši tohoto úkolu, jindy méně, avšak to na čem v kontextu dějin spásy záleží, je prorocství, které pronáší o jiném Králi, jehož je pouhou zvěstí a předzvěstí.

Podívejme se na Davida a přemýšlejme o něm. Byl světec i hříšník, pronásledovaný i pronásledovatel, oběť i vrah, což je rozpor. David byl to všechno. I my ve svém životě často zaznamenáváme protiklady. Všichni lidé ve svém životě hřeší nedůsledností. Davidův život má jednu červenou nit, která dává všemu dění jednotu, a tou je jeho modlitba. Je to hlas, který nikdy neumlká. Světec David se modlí, hříšník David se modlí, pronásledovaný David se modlí, pronásledovatel David se modlí, oběť David se modlí a modlí se vrah David. Modlitba je pojítkem jeho života. Ať už se nese v jásavém či bědujícím tónu, vždycky je modlitbou, která mění pouze melodii.

A takto nás David učí plně navazovat dialog s Bohem: radost i vina, láska i bolest, přátelství i nemoc. Všechno se může stát slovem, adresovaným Tomu, který nám naslouchá neustále. David, který zakusil samotu, ve skutečnosti nikdy nebyl osamocen! A to je podstatná moc modlitby v každém, kdo jí ve svém životě dává prostor. Modlitba zušlechťuje a David je šlechetný, protože se modlí. Když se stane vrahem, modlí se a díky modlitbě se mu opět vrátí šlechtnost. Modlitba je s to zajišťovat vztah s Bohem, který je člověku opravdovým Druhem na cestě, uprostřed tisícera životních strastí, v dobrém i zlém. Vždycky však modlitba. Děkuji, Pane. Bojím se, Pane. Pomož, Pane. Odpusť, Pane. Velká je Davidova důvěra, když prchá před pronásledováním, ale nedovolí, aby se jej někdo zastával: „Když mne Bůh pokořil, ví proč.“ Ušlechtilost modlitby nás ponechává v rukou Božích. Tyto ruce probodené láskou jsou jediné bezpečné ruce, které máme.

